
Věčně svobodný Egon Bondy

Věčně svobodný Egon Bondy

Na velikonoční pondělí zemřel v bratislavské nemocnici básník, spisovatel a filozof Egon Bondy. Zemřel ve věku sedmadesátiletí, jak se obvykle v podobných zprávách udává, i když u Bondyho věk nikdy nehrál žádnou roli – narodil se už jako stařec a od roku 1979, kdy jsem ho poznal, umíral skoro každý den a umíral tak jistě i dlouho předtím. Dalo by se říct, že smrt konečně dala hypochondrovi za pravdu, ale Bondyho letité umírání nebylo samoučelné, nebyla to jakási sentimentální manýra. Jeho vize nemoci a smrti, nesmyslu a marnosti měla vždy hlubší společensko-filozofické zdůvodnění.

Bůh není pivo už mi nechutná co je láska jsem zapomněl Co mi ještě zbývá – Vlastní život?

Ten jen prázdnou zívá O něco se snažit – proč? Básně psát – vždyť je to onanie... lamentuje Bondy nad světem a nad sebou v něm. Ve skutečnosti byl Bondy dalek jakémukoli plačtivému vztahu k universu. Z jeho nesentimentálního vztahu k sobě vyplýval podobně nesentimentální vztah ke společnosti a koneckonců i k přátelům, vlastní rodinu nevyjímaje. A stejně odtažitý vztah měl k věcem, jako je spravedlnost nebo přátelství, což mu mnoho lidí mělo a má za zlé.

Obrana před davem

Jenže právě Bondyho hluboce nesentimentální či spíše přímo antisentimentální přístup ke světu, ve kterém byl nucen existovat, chránil Bondyho před davovou psychózou. Ač byl levičák, 25. února 1948 se s komunisty definitivně rozešel, ačkoli odpověď na společenské problémy hledal mimo jiné v marxismu, trockismu a maoismu, ve svých dvaceti letech v roce 1950 psal posměšné verše na Stalina a o SSSR tvrdil, že to je fašistický režim, který »se sesere«.

Ačkoli na přelomu 50. a 60. let dálkově vystudoval filozofii na Univerzitě Karlově, nic mu nebylo více cizí než tuzemská akademická obec, a v roce 1967 natrvalo odešel do invalidního důchodu na hlavu. Ač by měl podle všeho přivítat takzvaný obrodný proces v roce 1968, neváhal reformní komunisty označit za »morální pomyje«.

Ač se v době normalizace pohyboval v undergroundu, nesnášel »chartovní establishment«. Ani náznakem se nikdy nesnažil stavět do role nějakého morálního arbitra, už jenom z toho důvodu, že by na to neměl, a lidská práva mu byla z duše protivná. Ačkoli komunistický režim odmítal, dobu po listopadu 1989 zatratil celkově a odešel do dobrovolného »vyhnanství« v Bratislavě.

Přitom ale Bondy nebyl anarchista ani nihilista. Naopak se od začátku upřímně snažil o formulaci aktivního pohledu na svět. Jeho intelektuální poctivost mu však nedovolila, aby se z něj stal aktivista, svazák, ideolog, akademik, národní nebo alternativní umělec.

Nebrat se příliš vážně

Bondy permanentně lámal hůl nad společností, nad režimem, nad politikou, nad věděním i uměním a v neposlední řadě i nad sebou samým a dělal to s maximální odpovědností, aniž by upadl do osidel vlastní důležitosti. Bondy nebyl intelektuální povýšenec a jakékoli elitářství mu bylo cizí. Říká se, o mrtvých jen dobře – o Bondyho stinných stránkách tedy pomlčím.

Ovšem byly nějaké? Pochybuji, protože pak by nutně musely existovat i Bondyho světlé stránky. Důležitost Bondyho ale spočívala v něčem jiném – v jeho autonomním přemýšlení o světě, prostém schémat a ustálených klíšé.

Bondy byl v myšlenkově unifikované společnosti oázou myšlenkové svobody: bez ohledu na to, zda jste s jeho vývody souhlasili nebo ne. Ačkoli se Bondy považoval za ateistu, jeho intelektuální poctivost dokázala o Velikonocích léta Páně 2007 zlomit hůl i nad vlastní smrtelností.

Smysl je v řiti – z plných plic zvířecí brekot se mi do úst mačká opičí hysterie lidské herectví a ješitnost a sebeláska jen úzkostí vilnými pysky mlaská Tak je to poctivé tak je to přirozené že přese vše mne to až k smichu žene